

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
20 жылғы «» _____
№ ____ бұйрығына -қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығына -қосымша

Зиятының орташа түрде бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 6-10 сыныптары үшін «Адам және әлем» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Зиятының орташа түрде бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 6-10 сыныптары үшін «Адам және әлем» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі "Білім туралы" Заңының 19-бабы 1 тармағына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты-оқушылардың бастауыш сыныптарда алған қоршаған әлем туралы түсініктерін бекіту, пәндік, табиғи және әлеуметтік әлемде бағдарлау мен жұмыс істеудің практикалық тәсілдерін жетілдіру.

3. Бағдарламаның оқу міндеттері:

1) қоршаған әлемде практикалық бағдарлау үшін қажетті икем мен дағдыларды жетілдіру;

2) жеке гигиена, өз денсаулығын сақтау және күту дағдыларын бекіту;

3) барабар әлеуметтік дағдылар және мінез-құлықты дамыту;

4) күнделікті өмірлік міндеттерді шешу үшін алған білімдерін пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

4. Бағдарламаның түзету-дамыту міндеттері:

1) адамдардың, өсімдіктердің, жануарлардың, табиғи құбылыстардың қоршаған әлемінің әртүрлілігіне қызығушылықты сақтау;

2) ұйымдастырылған мақсатты байқау процесінде қоршаған әлемнің объектілері мен құбылыстарын талдаудың қолжетімді тәсілдерін дамытуға;

3) танымдық қызметті дамыту, зерттеу практикалық тапсырмаларында күрделі емес себеп-салдарлық байланыстарды орнату тәсілдерін үйрету;

4) топтық жұмыс үдерісінде сөйлеу және коммуникацияның басқа да түрлерін қолдана отырып, басқалармен түсіндіру қабілетін қалыптастыру; оқушылардың сөздік қорын байыту;

5) практикалық сипаттағы тапсырмаларды орындау кезінде қозғалыстарды үйлестіруді, мотор ептілігін, дәлдігін жетілдіру.

2 тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Зияты орташа бұзылған оқушыларды оқытудың негізгі мазмұны өмірлік дағдылар, әлеуметтік қолайлы мінез-құлық дағдылары болып табылады, оларды игеру оқушылардың әдеттегі тұрмыстық жағдайларда көмекке деген қажеттілігін азайтуға ықпал етеді. Академиялық білімді қалыптастыру саласында оқушыларда танымдық іс-әрекеттің мақсатты әдістерін қалыптастырудағы айқын қиындықтарға байланысты мүмкіндіктердің шағын ресурсы байқалады.

6. Бағдарламаның мазмұнын педагог, тәрбиешілер (оқушының мектепте Өзін-өзі күтуге және гигиеналық рәсімдерді орындауға байланысты табиғи жағдайларда, режимдік сәттерде) және оқушылардың ата-аналары (үйде, қоғамдық орындарда, кез келген өмірлік жағдайларда) жүзеге асырады. Мұғалімдер мен отбасының қызметін үйлестіруді және келісуді мұғалім жүзеге асырады.

7. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде мыналарды ескеру қажет:

1) ұжымдық оқыту жағдайында оқушылардың танымдық белсенділігінің төмендігі;

2) алдыңғы жұмыста қолданылатын мұғалімнің көмегін ынталандыратын бағыттаушыға әлсіз реакция;

3) коммуникативтік, реттеуші, жоспарлаушы сөйлеу функцияларының өрескел дамымауы;

4) қырық бес минут ішінде бір оқу пәнінің мазмұнына өзінің белсенділігін және зейінін сақтаудағы шағын ресурс;

5) қалыптасатын дағдыларды автоматтандырудың қиындықтары.

8. Зияты орташа бұзылған оқушыларды оқыту және тәрбиелеу үдерісін ұйымдастыру арнайы педагогика қағидаттарына негізделген.

9. Мұғалім оқушылардың бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, жеке қарқынмен даму құқығын құрметтейді; өзгермелі мүмкіндіктерді үнемі зерттейді, білім беру қажеттіліктерін бағалайды, оқушылардың дағдыларын дамыту мен игерудегі минималды ілгерілеулерді тіркейді. Кез-келген прогресс оқуда оң нәтиже ретінде қарастырылады.

10. Мұғалім осы бағдарламадан әрбір оқушы үшін қолжетімді оқу мазмұнын, сондай-ақ оқушылардың білім беру, тұлғалық жетістіктерін бағалау нәтижесінде белгіленген жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, оқыту әдістерін, құралдарын дербес таңдайды.

11. Оқыту үдерісі тек мазмұнды ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушылық формаларды да қатаң реттеуді қарастырмайды. Академиялық білімді қалыптастыруға бағытталған сабақтың дәстүрлі

құрылымы зияты орташа бұзылған оқушыларды оқытуда тиімділігі төмен екенін ескеру қажет.

12. Бағдарлама «Айналадағы әлем» (1-5 сыныптар) оқу пәнінің мазмұнын ескере отырып құрастырылған, дағдыларды үздіксіз қайталауды, бекітуді қамтамасыз ететін концентрлі (спиральды) құрылымы бар.

13. Оқу-тәрбие процесі дәстүрлі құрылымның өзгеруін және сабақтың жабдықталуын көздейтін білім алушылардың пәндік-практикалық іс-әрекеті негізінде құрылады. Оқушылардың қажеттіліктеріне сәйкес пәндік ортаны құру кезінде келесі ережелер орындалады:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға көшірудің елеулі қиындықтарына байланысты осы дағдылар пайдаланылатын жағдайға барынша жақын жағдайда жүзеге асыру іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыру;

2) сабақтарды ұйымдастыруға арналған үй-жайларды жарактандыру нақты өмірлік жағдайларды көрсетуі тиіс;

3) оқушылардың өзгертін мүмкіндіктеріне сәйкес пәндік ортаның өзгеруі (күрделенуі, кеңеюі).

14. Әр сабақтың мазмұны оқушыға өз мүмкіндіктерін, әр түрлі анализаторларға сүйене отырып, жақын әлеуметтік және пәндік ортаның ерекшеліктерін білуге, зерттелетін объектілерді әр түрлі іс-шараларда (пәндік, ойын, сөйлеу, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас) қолдануға көмектесуі керек.

15. Оқушыларды неғұрлым күрделі әлеуметтік ортаға енгізу бойынша арнайы жұмыс ұйымдастырылады:

1) мектептен тыс жерде оқу қызметін ұйымдастыру (қоғамдық көлікте жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаларға, мұражайларға, театрларға, кафелерге бару);

2) оқушының қоғамға ауыртпалықсыз кіруі үшін толерантты және қолайлы қоршаған ортаны қалыптастыру, мектептің отбасымен және қоғамдастықпен жоспарлы жұмысы.

16. Сабақты ұйымдастырған кезде әр оқушының қажеттілігі туындаған кезде іс-әрекетті өзгерту немесе демалу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Жеке жұмысты жеке қарқынмен орындау, педагогтің жеке көмегін алу үшін жағдайлар қамтамасыз етіледі.

17. Оқушыларға сабақ барысында сынып бөлмесінде еркін жүріп-тұруға, оқу тапсырмаларын үстел басында отырып, тұрып орындауға мүмкіндік беріледі; сыныптастарымен бірлесе отырып, сыныптастарының жұмысын бақылайды. Үй-жайда әртүрлі нысандарды (жеке, жұптық, топтық) және жұмыс түрлерін жүргізу үшін оңай қозғалатын жиһаз көзделеді.

18. Арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар оқушылардың өзіндік белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталған. М.Монтессоридің педагогикалық жүйесін

арнайы дайындалған пәндік дамытушы ортада басқа арнайы педагогикалық әдістер мен технологиялармен бірге қолдану ұсынылады.

19. Бағдарламаны игеру кезінде оқушылардың белсенділігі мен дербестігі қалыптасатын негізгі қызмет түрлері:

1) тірі және жансыз табиғат пен әлеуметтік өмір құбылыстарын байқау;

2) пәндік-практикалық қызмет;

3) іскерлік ойын;

4) әлеуметтік-тұрмыстық қызмет;

5) жақын ортадағы оқушылар және ересектермен қарым-қатынас;

6) оқу қызметі (оқушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес).

20. Оқытудың негізгі әдістері: мұғалімнің іс-әрекет тәсілін көрсету, көрсету және үлгі бойынша жаттығулар, байқаусызда және қасақана бақылау, білім алушылардың өмірлік тәжірибесін кеңейтуге, нақтылауға ықпал ететін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану.

21. Сабақтардағы АКТ келесі мақсатта қолданылады:

1) Күрделі және тікелей бақылаудан жасырылған таным объектілерін модельдеу;

2) нақты және кейінге қалдырылған уақыт режимінде білім алушылардың өз қызметін талдауы үшін қосымша көрнекі динамикалық тіректер жасау; оқытуды даралау мүмкіндігін кеңейту.

22. Практикалық дағдыларды қалыптастыру үшін келесілер қолданылады:

1) үлгі бойынша, көрсетілім бойынша практикалық тапсырмаларды орындау;

2) табиғат құбылыстарын, қоршаған әлем объектілерін, тірі объектілерді серуендеу және экскурсияларда бақылау; табиғи материалдарды жинау;

3) функционалдық мақсатына сәйкес заттарды іс жүзінде пайдалану;

4) педагогтің басшылығымен және ынтымақтастығымен жобалау және элементер зерттеу қызметі.

23. Бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатта болады, мазмұны оқушылардың қол жеткізген мақсаттарын ескере отырып, жартыжылдықта 1 рет қайта қаралатын жеке оқу бағдарламаларын жасау үшін негіз болып табылады.

24. Оқушының жеке оқу бағдарламасын жасау оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін бастапқы педагогикалық бағалаумен (оқу жылының басында) алдын ала белгіленеді. Бастапқы педагогикалық бағалау нәтижелерін талдау негізінде мұғалім бағдарлама мәтінінен оқушыға қол жетімді оқу мақсаттарын таңдайды.

25. Оқушының жетістіктерін бағалау критерийлері жеке оқу бағдарламасының оқу мақсаттары болып табылады. Бағалау құралы ретінде педагог пайдаланады: сабақта білім алушылардың қызметін бақылау, қызмет өнімдерін талдау, ауызша жауаптар.

26. Оқушылардың жетістіктерін бағалауды педагог білім беру үдерісі барысында жүзеге асырады. Ағымдағы бағалау оқу үдерісін жетілдіру үшін қолданылады: оқушының жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оның мазмұнын, әдістерін, құралдарын, оқу қарқынын өзгерту.

27. Жеке оқу бағдарламасының мақсаттарына қол жеткізудің табыстылығы туралы бағалау пайымдаулары жартыжылдықтың соңында жеке бағдарламаның тиісті бағанында тіркеледі.

28. Пәнаралық байланыстар «Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау», «Сөйлеуді дамыту және коммуникация», «Шаруашылық еңбек», «Қолөнер» пәндерімен белгіленеді.

3-тарау. «Адам және әлем» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

Параграф 1. «Адам және әлем» оқу пәнінің мазмұны

29. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі келесіні құрайды:

- 1) 6 сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 7 сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 8 сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 9 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 5) 10 сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №8170 болып тіркелген) бекітілген үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

30. Бағдарламада алынған дағдылардың үнемі қайталануын және бекітілуін қамтамасыз ететін концентрлі құрылым бар.

31. «Адам және әлем» оқу пәнінің негізгі мазмұнына келесі бөлімдер кіреді:

- 1) «Жансыз табиғат»;
- 2) «Жанды табиғат»;
- 3) «Адам ағзасы»;
- 4) «Менің Отаным-Қазақстан».

32. «Жансыз табиғат» бөлімі мынадай ішкі бөлімдерді қамтиды:

- 1) табиғаттағы маусымдық өзгерістер;
- 2) ауа-райы;
- 3) табиғат құбылыстары.

33. «Жанды табиғат» бөлімі мынадай ішкі бөлімдерді қамтиды:

- 1) бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер;
- 2) ағаштар және бұталар;
- 3) бақ және бақша өсімдіктері;

- 4) саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері;
- 5) орман өсімдіктері;
- 6) өріс және шабындық өсімдіктері;
- 7) дала, шөл өсімдіктері
- 8) жануарлардың алуан түрлілігі;
- 9) үй жануарлары және құстар;
- 10) жабайы жануарлар және құстар.

34. «Адам ағзасы» бөлімі мынадай ішкі бөлімдерді қамтиды:

- 1) адам және оның денесі;
- 2) адам және оның өмірі.

35. «Менің Отаным-Қазақстан» бөлімі мынадай ішкі бөлімдерді қамтиды:

- 1) менің отбасым;
- 2) менің қалам (ауыл);
- 2) менің елім.

36. Мұғалім оқыту үшін оқушылардың өмір сүру жағдайларына сәйкес келетін және олардың әлеуметтік бейімделуі үшін қажет мазмұнды таңдайды.

37. 6-сыныпқа арналған «Адам және әлем» оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жансыз табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақшада, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күнгірт, аспан сұр). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қардың қасиетін бақылау. Қыста өмір қауіпсіздігі негіздері. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін бақылау (күн ашық, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырмалар жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары, табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалды). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) жанды табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру.

Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың алуан түрлілігі: жануарлар қайда тұрады. Үй жануарлары мен құстар: үй жануарлары мен құстардың сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, пайдасын зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар; құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Жеке гигиена ережелері. Таңертеңгі және кешкі дәретхананы орындау реті. Тістерді тазалау кезінде әрекет ету әдістері және олардың реттілігі; шаю; қолдар мен аяқтарға күтім жасау. Қол мен аяқты жуу кезіндегі әрекеттер тізбегі; шаш күтімі. Тарақты қолдану ережелері. Айна алдында шашты тарау. Ұқыптылық дағдылары. Жеке заттарды таза және ұқыпты ұстау, орамалды пайдалану. Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Күн режимінің Ережелері. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Сіздің атыңызды және жасыңызды білу және атау. Үй мекенжайын білу. Отбасы құрамы: Әке, ана, әже, ата, бауырлары. Әке мен анасының тегін, атын және әкесінің атын білу. Жақын туыстарының (бауырлары, әпкелері, әжесі, атасы) есімдерін білу, олардың туыстық дәрежесі. Үлкен отбасы мүшелеріне сыпайы қарау қабілеті. Үлкен кісі мен құрдастарына жүгіну формалары, кездесу және ажырасу кезіндегі жест-ишаралар мен сөздер. Үлкен кісі мен құрдастарына өтініш, сұрақ қою нысандары.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) тануы, атауы, көрікті жерлері. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Мектептен үйге баратын жолды тану. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

38. 7-сыныпқа арналған «Адам және әлем» оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жансыз табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақшада, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт,

аспан сұр, күндер қысқа). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсыру жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары: табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді, тамшылар). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) жанды табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус. Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы табиғат пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Жеке гигиена ережелері. Таңертеңгі және кешкі дәретхана. Ұқыптылық дағдылары. Тістер мен тілді күту ережелері. Әр тамақтан кейін ауызды шаю ережелері. Қолдар мен аяқтарға күтім жасау ережелері. Қолды жуу және тырнақты алу, тырнақты алу жиілігі. Құлақ гигиенасы. Құлақты тазарту жиілігі

мен ережелері. Орамалды пайдалану. Шаш күтімі ережелері (жуу, тарау). Шаш күтімі құралдары (тарақ, щетка, сабын, сусабын).

Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Көгерген кезде алғашқы көмек. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері; ұжымдағы өмір ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Отбасы құрамы. Оның тегі, аты, әкесінің аты, жақын туыстарының аты, туыстық дәрежесінің атауы. Ата-аналарға үй шаруасында көмек көрсету; отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу. Отбасы мүшелерінің туған күндерін тойлау. Сыйлық жасау (жапсыру, сурет, қолөнер).

Менің қалам (ауыл): білім алушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

39. 8-сыныпқа арналған «Адам және әлем» оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жансыз табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау(күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерін бақылау. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары: табиғи құбылыстарды бақылау. Күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, мұз). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар(қар ериді, тамшылар, еріген). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектердің пайда болуы). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) жанды табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері:

сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың алуан түрлілігі: жануарлар қайда тұрады. Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар мен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Шаш күтімі, шашты жуу ережелері. Шаш күтімі құралдары (сабын, сусабын); жеке сырластық гигиена. Кремдерді, лосьондарды, дезодоранттарды қолдану. Ванна, душ қабылдау жиілігі. Жаралануда алғашқы көмек.

Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Оның тегі, аты, әкесінің аты, жақын туыстарының, немере ағаларының аты. Туыстық дәрежесінің атауы, туған күні. Үй бойынша тұрақты міндеттерді орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету, тұрмыстық жағдайларға байланысты қарапайым тапсырмаларды орындау.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

40. 9-сыныпқа арналған «Адам және әлем» оқу пәнінің негізгі мазмұны:

1) жансыз табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер: табиғаттағы күзгі өзгерістерді күнделікті бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кетті). Күзге арналған киім таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгі жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерістерді байқау (күн күнгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ). Қыста киім таңдау. Қыста балалардың

ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерін бақылау. Табиғаттағы көктемгі өзгерістерді байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киім таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгі жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруін байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киім таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерін бақылау. Жазғы егін жинау. Жылдың әр мезгілінде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделікті ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар ериді, ыстық).

Табиғат құбылыстары. Табиғи құбылыстарды бақылау: күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман. Табиғаттағы күзгі құбылыстар (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ). Табиғаттағы көктемгі құбылыстар (қар ериді, тамшылар, еріген жерлер, мұздың ағуы). Табиғаттағы жазғы құбылыстар (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектер, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер пайда болады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) жанды табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен скверлер өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер, бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар пен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Тырнақ пен тырнаққа күтім жасау. Тырнақты кесу жиілігі. Суық тиюге арналған мұрын гигиенасы. Ауыз қуысының гигиенасы. Тіс, қызыл

иек және ауыз қуысы ауруларының алдын алу. Суық тиген кезде шаю. Суық тиюдiң алдын алу. Маска кию, мұрыннан су ағу кезiнде орамалды қолдану. Үйдегi дәрi қобдишасының құрамы (термометр, таңу құралдары, дезинфекциялау құралдары); температураны өлшеу кезiнде термометрдi пайдалану ережесi; дақ, жараларды өндеу ережесi; күйiк кезiнде алғашқы көмек. Өзiнiң денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю. Денсаулықты, табиғи күштердi (күн, ауа және су) сақтау және нығайту үшiн дене шынықтыру мен спорттың маңызы. Адам және оның өмiрi: адам өмiрiнiң кезеңдерi. Ұжымда өмiр сүру ережелерi.

4) Менiң Отаным-Қазақстан. Менiң отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Өз отбасының құрамын, жақын туыстарының есiмдерiн (ағалары, әпкелерi, әжесi, атасы) атау. Жақын туыстарын достары мен таныстарынан ажырату. Әрбiр отбасы мүшесiнiң құқықтары мен мiндеттерi, кiшi және қарт жастағы отбасы мүшелерiне қамқорлық көрсету.

Менiң қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негiзгi көрiктi жерлерiн тану және атау. Қала, ауыл бойынша экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негiзгi мекемелерiн тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менiң елiм-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естiгенде оқушының мiнез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

41. 10-сыныпқа арналған «Адам және әлем» оқу пәнiнiң негiзгi мазмұны:

1) жансыз табиғат. Табиғаттағы маусымдық өзгерiстер: табиғаттағы күзгi өзгерiстердi күнделiктi бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарып кеттi). Күзге арналған киiм таңдау. Күзде балалардың ойындары. Бақта, бақшада күзгi жұмыстарды орындау. Табиғаттағы қысқы өзгерiстердi байқау (күн күнгiрт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ). Қыста киiм таңдау. Қыста балалардың ойындары. Қар мен мұздың қасиеттерiн бақылау. Табиғаттағы көктемгi өзгерiстердi байқау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылу). Көктемге арналған киiм таңдау. Көктемде балалардың ойындары. Бақта, бақшада көктемгi жұмыстарды орындау. Жазда табиғаттың өзгеруiн байқау (күн ашық, аспан көк, күндер ұзақ). Жазға арналған киiм таңдау. Жазда балалардың ойындары. Судың қасиеттерiн бақылау. Жазғы егiн жинау. Жылдың әр мезгiлiнде табиғатқа экскурсиялар. Табиғи материалды жинау. Табиғи материалдан қолөнер, жапсырма жасау.

Ауа-райы: күнделiктi ауа-райын бақылау (суық, жиi жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауады, аяз, жылы, қар еридi, ыстық).

Табиғат құбылыстары. Табиғат құбылыстарын бақылау: күн мен түннiң өзгеруi, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман; табиғаттағы күзгi құбылыстар (жапырақтары түсiп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндiктер жоғалып кеттi, құстар жылы жерлерге ұшады, аяз). Табиғаттағы қысқы құбылыстар (қар, боран, аяз, еру, мұз қату, көктайғақ). Табиғаттағы көктемгi құбылыстар (қар еридi, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны). Табиғаттағы жазғы құбылыстар

(гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр, саңырауқұлақтар мен жидектер, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер пайда болады). Жылдың әр мезгіліндегі өмір қауіпсіздігі негіздері.

2) жанды табиғат. Бөлме өсімдіктері мен гүлзарлардағы өсімдіктер, бөлме өсімдіктеріне күтім жасау; мектеп гүлзарларындағы өсімдіктерге күтім жасау. Ағаштар мен бұталар: ағаш пен бұтаның сыртқы түрін ажырату. Жергілікті ағаштар мен бұталардың атауы. Бақша және көкөніс бақшасының өсімдіктері: сыртқы түрі, түсі, пішіні, иісі, дәмі, көкөністер мен жемістерді жеу тәсілдері бойынша атау және ажырату. Көкөніс бақшасында, жылыжайда және бақшада бақылаулар. Көкөністер мен жемістерді көрнекі үлгі бойынша топтастыру. Саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктері: саябақтар мен гүл бақтары өсімдіктерін белгілеу. Орман өсімдіктері: ағаштар, шөптер, гүлдер. Өріс пен шабындық өсімдіктері: шалғынды гүлдер мен шөптер. Бидай. Дала, шөл өсімдіктері: селеу, кактус.

Жануарлардың әртүрлілігі: Жануарлар қайда тұрады? Үй жануарлары мен құстар: сыртқы түрін, мінез-құлқын, тамақтануын, үй жануарлары мен құстардың пайдасын, үй жануарлары мен құстарға күтім жасау тәсілдерін зерттеу. Үй жануарлары мен құстардың атаулары. Жабайы жануарлар мен құстар: жабайы жануарлар мен құстардың сыртқы түрін, өмір салтын, қоректенуін зерттеу. Жергілікті құстарды бақылау. Қыста құстарға көмектесу. Қоректендіргіштерді жасау. Тұрғын үйге жақын құстарды бақылау (Мектеп ауласына экскурсия). Жәндіктердің пайда болуын бақылау (кұмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса). Топтарға бөлу: үй жануарлары, жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер. Балықтың кейбір түрлерін тану және атау (мысалы, сом, шортан, карась). Мектеп аквариумының балықтарына күтім жасау.

3) адам ағзасы. Адам және оның денесі: бас, мойын, қолдар, аяқтар, арқа, іш. Дене гигиенасы. Денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Оны сақтаудың құралдары мен тәсілдері. Денеге, шашқа өздігінен күтім жасау. Жасөспірімнің жеке гигиенасы. Жеке күтім құралдарын таңдау. Дезодоранттардың түрлері: спрей, шар, қатты. Аяқ киімге арналған төсеніштер, санитарлық жастықшалар, душқа арналған гельді қолдану. Суықтың белгілері; суықтың алдын алу шаралары. Жарақат алу кезіндегі мінез-құлық ережелері.

Өзінің денсаулығына ұқыпты қарау: дене шынықтыру және қатаю; күйікке алғашқы көмек. Адам және оның өмірі: адам өмірінің кезеңдері. Ұжымда өмір сүру ережелері.

4) Менің Отаным-Қазақстан. Менің отбасым, туыстарым және отбасылық қатынастарым. Отбасы мүшелерінің атауы, туыстық қатынастары: анасы, әкесі, әпкесі, ағасы, тәтесі, ағасы, әжесі, атасы. Үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, өз отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету.

Менің қалам (ауыл): оқушы тұратын аймақтың (өзен, көл, таулар, ормандар) негізгі көрікті жерлерін тану және атау. Қала, ауыл бойынша

экскурсиялар. Өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерін тану және атау: дүкен, мектеп, емхана. Мектепке және мектептен үйге баратын жолды тану.

Менің елім-Қазақстан. Әнұранды тыңдау, әнұранды естігенде оқушының мінез-құлқы, Қазақстан туын тану. Музыкалық аспаптың атауы домбыра, домбыраның дыбысын тану.

Параграф 2. Оқыту мақсаттарының жүйесі

42. Бағдарламада оқу мақсаттарын пайдаланудың қарапайымдылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші сан - бөлімді, үшінші сан - ішкі бөлімді, төртінші сан оқу мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 7.1.1.4 кодтауда: «1» - бөлім, «1.1» - ішкі бөлім, «4» - оқу мақсатын нөмірлеу.

1) «Жансыз табиғат»:

1 кесте

Ішкі бөлім	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10-сынып
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану	7.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану	8.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану	9.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану	10.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	6.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	7.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	8.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	9.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	10.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	6.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	7.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	8.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)	9.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)	10.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)
	6.1.1.4	7.1.1.4	8.1.1.4	9.1.1.4	10.1.1.4

	көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды)	көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)	көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)	көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)	көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	6.1.1.5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күн ашық)	7.1.1.5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күн ашық, аспан көк)	8.1.1.5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күндер қысқа, күн ашық, аспан көк)	9.1.1.5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күндер қысқа, күн ашық, аспан көк және биік)	10.1.1.5 жазда табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзақ, күндер қысқа, күн ашық, аспан көк және биік)
	6.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	7.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	8.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	9.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	10.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану
	6.1.1.7 табиғи материалды жинау	7.1.1.7 табиғи материалды жинау	8.1.1.7 табиғи материалды жинау	9.1.1.7 табиғи материалды жинау	10.1.1.7 табиғи материалды жинау
	6.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау	7.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау	8.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау	9.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау	10.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау
	6.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)	7.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)	8.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)	9.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)	10.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс,

					көктем, жаз)
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	6.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	7.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	8.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	9.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	10.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарын а жауап беру
	6.1.1.13 жолдастарының жауаптарының тыңдау	7.1.1.13 жолдастарының жауаптарының тыңдау	8.1.1.13 жолдастарының жауаптарының тыңдау	9.1.1.13 жолдастарының жауаптарының тыңдау	10.1.1.13 жолдастарының жауаптарының тыңдау
	6.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	7.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	8.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	9.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	10.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	6.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату	7.1.2.1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату	8.1.2.1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі ауа-райын атау	9.1.2.1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі ауа-райын атау	10.1.2.1 ашық, шуақты, бұлтты ауа-райын ажырату; кешегі, бүгінгі ауа-райын ажырату, атау
	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі

	жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)	жаңбыр жауады, ылғалды, қар жауды, аяз, жылы, қар ериді, ыстық)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу;	8.1.2.3 вести суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	6.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалады)	7.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті)	8.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)	9.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)	10.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)
	6.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)	7.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз)	8.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз)	9.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ)	10.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ, еру)
	6.1.3.3	7.1.3.3	8.1.3.3	9.1.3.3	10.1.3.3

	көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді)	көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар)	көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ала қар)	көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ала қар, мұздың ағуы)	көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны)
	6.1.3.4 қардың қасиетін бақылау	7.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау	8.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау	9.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау	10.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау
	6.1.3.5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады)	7.1.3.5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады)	8.1.3.5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады)	9.1.3.5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер)	10.1.3.5 жазда табиғи құбылыстарды бақылау (гүлдер гүлдейді, көбелектер ұшады, жылы жаңбыр жауады, саңырауқұлақтар мен жидектер пайда болады, көптеген өсімдіктер мен жәндіктер)
	6.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	7.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	8.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	9.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау	10.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	6.1.3.7 табиғи	7.1.3.7 табиғи	8.1.3.7 табиғи	9.1.3.7	10.1.3.7

	құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
--	--	--	--	---	---

2) «Жанды табиғат»:

2 кесте

Ішкі бөлім	Оқыту мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	6.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану	7.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану	8.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану	9.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану	10.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану
	6.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу)	7.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу)	8.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту)	9.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу)	10.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу, өсімдіктерді ырғалту)
	6.2.1.3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл)	7.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан)	8.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан,	9.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан,	10.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл

			қырмызыгүл)	қырмызыгүл)	, раушан, қырмызыгүл)
	6.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	7.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	8.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	9.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	10.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	6.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу	7.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу, гүлзардағы гүлдерге күтім жасау	8.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу, гүлзардағы гүлдерге күтім жасау	9.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау, гүл шоқтарын жасау	10.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау, гүл шоқтарын жасау
2.2. Ағаштар мен бұталар	6.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың)	7.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)	8.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)	9.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)	10.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	6.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	7.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	8.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	9.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары	10.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	6.2.2.3 ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	7.2.2.3 ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	8.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтары н қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	9.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтары н қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)	10.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтары н қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік,

					жаңғақ, талшын)
	6.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл)	7.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)	8.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)	9.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)	10.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	6.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	7.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	8.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте	9.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтар ы, гүлдері, соның ішінде суретте	10.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақта ры, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	6.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр	7.2.3.1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп	8.2.3.1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ, жүйектегі картоп	9.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар	10.2.3.1 көкөністерд і тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар
	6.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу	8.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу	9.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу	10.2.3.2 көкөністерд і пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдары н отырғызуға қатысу
	6.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)	7.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)	8.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау	9.2.3.3 көкөністерде н дайындалған тағамдарды тану және атау	10.2.3.3 көкөністерд ен дайындалға н тағамдарды тану және атау

6.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан	7.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік	8.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин	9.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин және басқалар	10.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин және басқалар
6.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату	8.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	9.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	10.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
6.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)	7.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)	8.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау	9.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау	10.2.3.6 жемістерде н жасалған тағамдарды тану және атау
6.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	7.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	8.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	9.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау	10.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
6.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай)	7.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат)	8.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай)	9.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шие)	10.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шие және басқалар)
6.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	8.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және	9.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша	10.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша

			салыстыру	ажырату және салыстыру	ажырату және салыстыру
6.2.3.10 бақша дақылдарын тану: қарбыз	7.2.3.10 бақша дақылдарын тану және атау: қарбыз, қауын	8.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ	9.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ	10.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ	
6.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату	7.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	8.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	9.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	10.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру	
6.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	7.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	8.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	9.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	10.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу	
6.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	7.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	8.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	9.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	10.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау	
6.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	7.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	8.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	9.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	10.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	
6.2.3.15 өз	7.2.3.15 өз	8.2.3.15 өз	9.2.3.15 өз	10.2.3.15 өз	

	жолдастарының жауаптарының тыңдау	жолдастарының жауаптарының тыңдау	жолдастарының жауаптарының тыңдау	жолдастарының жауаптарының тыңдау	жолдастарының жауаптарының тыңдау
	6.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	7.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	8.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	9.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	10.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	6.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен)	7.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек)	8.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша)	9.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен)	10.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен және басқалар)
	6.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау	7.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау	8.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау	9.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау	10.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	6.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың), бұталарды (итмұрын) тану	7.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек), бұталарды (итмұрын) тану, атау	8.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау	9.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен), бұталарды (итмұрын) тану, атау	10.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен және басқалар да жергілікті), бұталарды (итмұрын және басқалар да жергілікті)т

					ану, атау
	6.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)	7.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)	8.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)	9.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)	10.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай және басқа да жергілікті)
	6.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)	7.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)	8.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)	9.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)	10.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)
	6.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	7.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	8.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	9.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану	10.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.6. Өріс пен шабындық өсімдіктері	6.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі	7.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану; оларды	8.2.6.1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін	9.2.6.1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен) және	10.2.6.1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен) және

	бейнемен байланыстыру	суреттегі бейнемен байланыстыру; өсімдік бөліктерін атау	тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	6.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	7.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру; өсімдік бөліктерін атау	8.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	9.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ, жусан) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру	10.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ, жусан, жантақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	6.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар	7.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер	8.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар	9.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар	10.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар, құрттар
	6.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	7.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	8.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	9.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу	10.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	6.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату	7.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату	8.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату	9.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату	10.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
2.9. Үй	6.2.9.1 үй жануарларын	7.2.9.1 үй жануарларын	8.2.9.1 үй жануарларын	9.2.9.1 үй жануарларын	10.2.9.1 үй жануарларын

жануарлары және құстар	тану және атау: мысық, ит	тану және атау: мысық, ит, сиыр	тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат	н тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат, шошқа	ын тану және атау: мысық, ит, сиыр, ат, шошқа
	6.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	7.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	8.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	9.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)	10.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	6.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау	7.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау	8.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау	9.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау	10.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	6.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну	7.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	8.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	9.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау	10.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	6.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	7.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	8.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	9.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	10.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	6.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	7.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	8.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	9.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау	10.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	6.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз	7.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек	8.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, әтеш, қаз, үйрек	9.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, әтеш, қаз, үйрек, түйекүс	10.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, әтеш, қаз, үйрек, түйекүс
	6.2.9.8 үй құстары	7.2.9.8 үй құстары	8.2.9.8 үй құстары	9.2.9.8 үй құстары	10.2.9.8 үй құстары

	денесінің негізгі бөліктерін атау	денесінің негізгі бөліктерін атау	денесінің негізгі бөліктерін атау	денесінің негізгі бөліктерін атау	денесінің негізгі бөліктерін атау
	6.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	7.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	8.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	9.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату	10.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	6.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау	7.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау	8.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау	9.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау	10.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	6.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	7.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	8.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	9.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау	10.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	6.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	7.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	8.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	9.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау	10.2.9.12 называть үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	6.2.9.13 үй құстарының төлін атау	7.2.9.13 үй құстарының төлін атау	8.2.9.13 үй құстарының төлін атау	9.2.9.13 үй құстарының төлін атау	10.2.9.13 үй құстарының төлін атау
			8.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	9.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	10.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
			8.2.9.15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	9.2.9.15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау	10.2.9.15 өз жолдастарының жауаптарын тыңдау
			8.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер	9.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым	10.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым

			жасау	мәлімдемеле р жасау	мәлімдемел ер жасау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	6.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян	7.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю	8.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр	9.2.10.1 жабайы жануарлард ы тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр, кірпі	10.2.10.1 жабайы жануарлард ы тану және атау: түлкі, қоян, аю, қасқыр, кірпі, тиын
	6.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	7.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	8.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу	9.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын , әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдеріні ң өзгеруіне бейімделу	10.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануы н, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерін ің өзгеруіне бейімделу года
	6.2.10.3 жабайы жануарларды ң төлін атау	7.2.10.3 жабайы жануарларды ң төлін атау	8.2.10.3 жабайы жануарларды ң төлін атау	9.2.10.3 жабайы жануарлард ың төлін атау	10.2.10.3 жабайы жануарлард ың төлін атау
	6.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай	7.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан	8.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық	9.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық, суықторғай	10.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, шымшық, суықторғай
	6.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға	7.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш	8.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш	9.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, қараторғай	10.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, қараторғай
	6.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргі	7.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргі	8.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргі	9.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендір	10.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректенді

	ш)	ш)	ш)	гiш)	ргiш)
	6.2.10.7 жәндіктерді суретте тану, көрсету және атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз)	7.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші)	8.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату	9.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату	10.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату
	6.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, колорадо қоңызы	7.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы	8.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы, шыбын	9.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын	10.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын
	6.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	7.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	8.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	9.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну	10.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	6.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	7.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	8.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер	9.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар,	10.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы

				құстар, жәндіктер	жануарлар, құстар, жәндіктер
6.2.10.11 аквариум балықтарын тану, балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін атау	7.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	8.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	9.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	10.2.10.11 балықтард ы тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау	
6.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыру ға және күтуге көмектесу	7.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыру ға және күтуге көмектесу	8.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыру ға және күтуге көмектесу	9.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыр уға және күтуге көмектесу	10.2.10.12 аквариум балықтары н тамақтанды руға және күтуге көмектесу	
6.2.10.13 жыландарды тану; жыландарды анықтаған кезде табиғатта сақ болу	7.2.10.13 жыландар мен қосмекенділе рді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділе рді анықтаған кезде табиғатта сақ болу	8.2.10.13 жыландар мен қосмекенділе рді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділе рді анықтаған кезде табиғатта сақ болу	9.2.10.13 жыландар мен қосмекенділ ерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділ ерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу, құрбақаның пайдасын түсіну	10.2.10.13 жыландар мен қосмекенді лерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенді лерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу, құрбақаның пайдасын түсіну	

3) «Адам ағзасы»:

3 кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып

3.1. Адам және оның денесі	6.3.1.1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	7.3.1.1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	8.3.1.1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	9.3.1.1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)	10.3.1.1 адам денесінің бөліктерін тану және атау (бас, тұлға, қолдар, аяқтар, арқа, іш)
	6.3.1.2 адамның қолымен, аяғымен жасайтын әрекеттерін атау және көрсету	7.3.1.2 адам үшін тіл мен тістің мағынасын түсіндіру	8.3.1.2 адам үшін көздің мағынасын түсіндіру	9.3.1.2 адам үшін құлақтардың мағынасын түсіндіру	10.3.1.2 адам үшін мұрынның мағынасын түсіндіру
	6.3.1.3 адам сүлдесінің бөліктерін атау және көрсету; сүлде адам денесінің тірегі екенін түсіну; дұрыс, дұрыс емес мүсінді ажырату	7.3.1.3 адамның денесінің, қолының және аяғының бұлшықеттерін көрсету; - бұлшықеттер адамның қозғалуына көмектесетінін түсіну	8.3.1.3 тамақты мұқият шайнау	9.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау	10.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау
	6.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	7.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	8.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	9.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)	10.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	6.3.1.5 тістерді тазалау ережелерін орындау	7.3.1.5 тістерді және тілді тазалау ережелерін орындау	8.3.1.5 шашты жуу ережесін орындау	9.3.1.5 суық тиген кезде мұрынға күтім жасау ережелерін орындау	10.3.1.5 денеге және шашқа күтім жасау, душ қабылдау
	6.3.1.6 қол	7.3.1.6	8.3.1.6 шаш	9.3.1.6 суық	10.3.1.6

	мен аяқты жуу ережелерін орындау	тамақтанғаннан кейін ауыз қуысын шаю	күтімі өнімдерін таңдау және пайдалану	тиген кезде тамақ күтімі ережелерін орындау	дене және шаш күтімі өнімдерін таңдау
	6.3.1.7 айна алдында шашты тарау	7.3.1.7 құлақ гигиенасын орындау	8.3.1.7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау	9.3.1.7 суық тиген кезде бетперде тағу, орамал қолдану	10.3.1.7 таңертеңгі және кешкі гигиеналық шараларды орындау
	6.3.1.8 күн тәртібін ұстану	7.3.1.8 қолдар мен аяқтарды жуу, тырнақтарды алу ережелерін орындау	8.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)	9.3.1.8 дене қызуын анықтау үшін термометрді қолдану	10.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)
	6.3.1.9 соғып алған кезде алғашқы көмек көрсету	7.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету	8.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету	9.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету	10.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету
3.2.А дам және оның өмірі	6.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	7.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	8.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	9.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру	10.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	6.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл жасөспірім – мен»	7.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл жасөспірім – мен»	8.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»	9.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»	10.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»
	6.3.2.3 сыныптастар	7.3.2.3 сыныптастар	8.3.2.3 сыныптастар	9.3.2.3 сыныптастар	10.3.2.3 сыныптастар

	ын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	ын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	ын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	ын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету	ын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	6.3.2.4 суретте көрсету / өз қызмет түрлерін атау	7.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау	8.3.2.4 суретте көрсету / өз қызметін және басқа адамдардың қызметтерінің түрін атау	9.3.2.4 суретте көрсету / өз қызметін және басқа адамдардың қызметтерінің түрін атау	10.3.2.4 суретте көрсету / өз қызметін және басқа адамдардың қызметтерінің түрін атау
	6.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	7.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	8.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	9.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау	10.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау

4) «Менің Отаным - Қазақстан»:

4 кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
4.1. Менің отбасым	6.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау	7.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау	8.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау	9.4.1.1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну	10.4.1.1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну
	6.4.1.2	7.4.1.2	8.4.1.2	9.4.1.2	10.4.1.2

	отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы)	отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі)	отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)	отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)	отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	6.4.1.3 суретте көрсету және ересектерді атау: ата-аналар, туыстар, көршілер, педагогтар	7.4.1.3 ата-анасының қызмет түрін атау және суретте көрсету	8.4.1.3 ата-анасының кәсіп түрін атау және суретте көрсету	9.4.1.3 туысқандарының қызмет түрін атау және суретте көрсету	10.4.1.3 туысқандарының кәсіп түрін атау және суретте көрсету
	6.4.1.4 отбасының аға мүшелеріне құрмет көрсету	7.4.1.4 үй шаруасына көмектесу, отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу	8.4.1.4 үйдің тұрақты міндеттерін орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау	9.4.1.4 кіші және қарт жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау	10.4.1.4 үй шаруашылығын жүргізуге қатысу
4.2. Менің қалам (ауыл)	6.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	7.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	8.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	9.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану	10.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	6.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	7.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	8.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	9.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)	10.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)

	6.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	7.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	8.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	9.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану	10.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім.	6.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	7.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	8.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	9.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау	10.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	6.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	7.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	8.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	9.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану	10.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	6.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	7.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	8.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	9.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету	10.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	6.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру	7.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру	8.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру	9.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру	10.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру
	6.4.3.5 Астананың символы – Бәйтеректі тану және көрсету	7.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету	8.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану және	9.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын (Пирамида) тану және	10.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатыр, Бейбітшілік және келісім сарайын

			көрсету	көрсету	(Пирамида) тану және көрсету
	6.4.3.6 домбыраны тану және көрсету	7.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	8.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	9.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу	10.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	6.4.3.7 домбыраның дыбысын тану	7.4.3.7 домбыраның дыбысын тану	8.4.3.7 домбыраның дыбысын тану	9.4.3.7 домбыраның дыбысын тану	10.4.3.7 домбыраны ң дыбысын тану

43. Осы бағдарлама зиятының орташа түрде бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 6-10 сыныптары үшін «Адам және әлем» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады. Ұзақмерзімді жоспар Бағдарламаның әр бөлімі үшін оқу мақсаттарының болжамды көлемін көрсетеді.

44. Оқу мақсаттарын сыныптар және тоқсандар бойынша бөлу ұсынымдық сипатта болады. Мұғалім оқушының мүмкіндіктерін ескере отырып, әр оқушы үшін жеке оқу мақсаттарын таңдайды.

Параграф 3. Зиятының орташа түрде бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 6-10 сыныптары үшін «Адам және әлем» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақмерзімді жоспары

1) 6 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
	1 тоқсан
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілдерін тану
	6.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	6.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану
	6.1.1.7 табиғи материалдарды жинау
	6.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау
	6.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	6.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру

	6.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	6.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	6.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату;
	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	6.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалады)
	6.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	6.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану
	6.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу)
	6.2.1.3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл)
	6.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	6.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	6.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың)
	6.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	6.2.2.3 ағаштардың жемістерін жинау (бұршік, жаңғақ, талшын)
	6.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл)
	6.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	6.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр;
	6.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	6.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан
	6.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)
	6.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	6.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай)
	6.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.10 бақша дақылдарын тану: қарбыз
	6.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	6.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	6.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	6.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	6.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	6.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау

2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	6.2.4.1 Саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен);
	6.2.4.2 Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	6.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың), бұталарды (итмұрын) тану
	6.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)
	6.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)
	6.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	6.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар
	6.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	6.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.3 табиғаттағы өзгерістерді бақылау (қыста күн күнгірт, аспан сұр)
	6.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	6.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау
	6.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы)
	6.4.1.3 суретте көрсету және ересектерді атау: ата-аналар, туыстар, көршілер, педагогтар
	6.4.1.4 отбасының аға мүшелеріне құрмет көрсету
4.2. Менің қалам (ауыл)	6.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	6.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	6.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	6.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	6.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	6.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	6.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	6.4.3.5 Астананың символы – Бәйтеректі тану және көрсету;
	6.4.3.6 домбыраны тану және көрсету;
	6.4.3.7 домбыраның дыбысын тану;
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (қар жауды, аяз)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу

1.3. Табиғат құбылыстары	6.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)
	6.1.3.4 қардың қасиетін бақылау
	6.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	6.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит
	6.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	6.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	6.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну
	6.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	6.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	6.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз
	6.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін атау
	6.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	6.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	6.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	6.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	6.2.9.13 үй құстарының төлін атау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	6.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян
	6.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	6.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	6.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай
	6.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға
	6.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (коректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	6.3.1.2 адамның қолымен, аяғымен жасайтын әрекеттерін атау және көрсету
	6.3.1.3 адам сүлдесінің бөліктерін атау және көрсету; сүлде адам денесінің тірегі екенін түсіну; дұрыс, дұрыс емес мүсінді ажырату
	6.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	6.3.1.5 тістерді тазалау ережелерін орындау
	6.3.1.6 қол мен аяқты жуу ережелерін орындау
	6.3.1.7 айна алдында шашты тарау
	6.3.1.8 күн тәртібін ұстану
	6.3.1.9 соғып алған кезде алғашқы көмек көрсету
	1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер
6.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау	
6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	
6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	
6.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	
6.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	
6.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	
3.2. Адам және оның өмірі	6.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру

	6.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл жасөспірім – мен»
	6.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	6.3.2.4 суретте көрсету / өз қызмет түрлерін атау;
	6.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	6.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	6.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды)
	6.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	6.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	6.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	6.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату
	6.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	6.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	6.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді)
	6.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	6.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	6.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
	6.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	6.2.10.7 жәндіктерді суретте тану, көрсету және атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз)
	6.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, колорадо қоңызы
	6.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	6.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	6.2.10.11 аквариум балықтарын тану, балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін атау
	6.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	6.2.10.13 жыландарды тану; жыландарды анықтаған кезде табиғатта сақ болу

2) 7 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы	7.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	7.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)

маусымдық өзгерістер	7.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану
	7.1.1.7 табиғи материалдарды жинау
	7.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау
	7.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	7.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	7.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	7.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	7.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату
	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	7.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап қалады, жәндіктер жоғалады)
	7.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	7.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану
	7.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу);
	7.2.1.3 гүлзарлардағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан);
	7.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	7.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	7.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)
	7.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	7.2.2.3 ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)
	7.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)
	7.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	7.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, табақтағы, жүйектегі картоп
	7.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	7.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	7.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік
	7.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	7.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау (тосап, компот)
	7.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
	2 тоқсан
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	7.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат)
	7.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату
	7.2.3.10 бақша дақылдарын тану және атау: қарбыз, қауын

	7.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	7.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	7.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	7.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	7.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	7.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	7.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек);
	6.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
	7.2.4.3 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
2.5. Орман өсімдіктері	7.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек), бұталарды (итмұрын) тану
	7.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай)
	7.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ) және улы (шыбынжұт)
	7.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8 Жануарлардың алуан түрлілігі	7.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер;
	7.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	7.2.8.3
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.3 табиғаттағы өзгерістерді бақылау (қыста күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)
	7.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	7.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау
	7.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	7.4.1.3 суретте көрсету және ата-анасының қызмет түрін атау
	7.4.1.4 үй шаруасына көмектесу, отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу
4.2. Менің қалам (ауыл)	7.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	7.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	7.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
	7.4.2.4 өз қаласының, ауылының негізгі мекемелерінің маңызын түсіну: дүкен, емхана, мектеп
	7.4.2.5 қала мен ауыл арасындағы айырмашылықтарды түсіну
4.3. Менің елім	7.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау

	7.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	7.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	7.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру
	7.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету
	7.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	7.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	7.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран)
	7.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау
	7.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	7.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр
	7.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	7.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	7.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	7.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	7.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	7.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек
	7.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін атау
	7.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	7.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	7.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	7.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	7.2.9.13 үй құстарының төлін атау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	7.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю
	7.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	7.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	7.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан
	7.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш
	7.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	7.3.1.2 адам үшін тіл мен тістің мағынасын түсіндіру
	7.3.1.3 адамның денесінің, қолының және аяғының бұлшықеттерін көрсету; - бұлшықеттер адамның қозғалуына көмектесетінін түсіну
	7.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)

	7.3.1.5 тістерді және тілді тазалау ережелерін орындау
	7.3.1.6 тамақтанғаннан кейін ауыз қуысын шаю
	7.3.1.7 құлақ гигиенасын орындау
	7.3.1.8 қолдар мен аяқтарды жуу, тырнақтарды алу ережелерін орындау
	7.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	7.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	7.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	7.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	7.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
3.2. Адам және оның өмірі	7.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	7.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл жасөспірім – мен»
	7.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	7.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау
	7.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	7.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	7.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	7.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	7.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	7.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	7.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату
	7.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	7.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	7.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар)
	7.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	7.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	7.2.6.1 егістік (бидай) және шабындық (бақбақ) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	7.2.7.1 дала (селеу) өсімдіктерін тану; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	7.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші)
	7.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы

	7.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	7.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	7.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	7.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	7.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану (бақа, құрбақа); жыландар мен қосмекенділерді анықтаған кезде табиғатта сақ болу

3) 8 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары	
I тоқсан		
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану	
	8.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)	
	8.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану	
	8.1.1.7 табиғи материалдарды жинау	
	8.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау	
	8.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)	
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету	
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау	
	8.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру	
	8.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау	
	8.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	
	1.2. Ауа райы	8.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера
		8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
		8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)	
	8.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)	
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	8.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану	
	8.2.1.2 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы жерлерге ұшып кетті)	
	8.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)	
	8.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте	
	8.2.1.5 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу	
	8.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек)	

2.2. Ағаш және бұталар	8.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	8.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)
	8.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын)
	8.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	8.2.3.1 көкөністерді тану, атау: табақтағы, жүйектегі пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ
	8.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	8.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	8.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин
	8.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	8.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
	8.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	8.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, кара қарақат, құлпынай)
	8.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	8.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	8.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	8.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	8.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	8.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	8.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек)
	8.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	8.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау
	8.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)
	8.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)
	8.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	8.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, змеи,
	8.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу

	8.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа)
	8.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	8.4.1.1 өзінің, жақын туыстарының атын, тегін атау
	8.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	8.4.1.3 суретте көрсету және ата-анасының кәсіп түрін атау
	8.4.1.4 үйдің тұрақты міндеттерін орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау
4.2. Менің қалам (ауыл)	8.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	8.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	8.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	8.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	8.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	8.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	8.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	8.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету, бейбітшілік және келісім сарайы (Пирамида)
	8.4.3.6 ұсынылған екі музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	8.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз)
	8.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау
	8.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	8.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь
	8.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	8.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	8.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау

	8.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	8.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	8.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек
	8.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін атау
	8.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	8.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	8.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	8.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	8.2.9.13 үй құстарының төлін атау
	8.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	8.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	8.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, волк
	8.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	8.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	8.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица
	8.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш
	8.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (қоректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	8.3.1.2 адам үшін көздің мағынасын түсіндіру
	8.3.1.3 тамақты мұқият шайнау
	8.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	8.3.1.5 шашты жуу ережесін орындау
	8.3.1.6 шаш күтімі өнімдерін таңдау және пайдалану
	8.3.1.7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау
	8.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)
	8.3.1.9 соғып, кесіп алған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	8.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
3.2. Адам және оның өмірі	8.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	8.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»
	8.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	8.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау
	8.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
	8.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	8.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн жарқырайды, жылы)
	8.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	8.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	8.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	8.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера
	8.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	8.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	8.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, ала қар)
	8.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	8.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
	8.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	8.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	8.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	8.2.6.1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	8.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	8.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату
	8.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, колорадо қоңызы
	8.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	8.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	8.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	8.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	8.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану

4) 9 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	9.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	9.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану

	9.1.1.7 табиғи материалдарды жинау
	9.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау
	9.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	9.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	9.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	9.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	9.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера
	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)
	9.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	9.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану
	9.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу)
	9.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)
	9.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	9.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау,
	9.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	9.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	9.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	9.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бүршік, жаңғақ, талшын)
	9.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	9.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	9.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар
	9.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	9.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	9.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин и другие
	9.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	9.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
	9.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	

2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	9.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шие)
	9.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	9.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	9.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	9.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	9.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	9.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	9.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	9.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл бақтары өсімдіктері	9.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен)
	9.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	9.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен), бұталарды (итмұрын) тану, атау
	9.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай)
	9.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)
	9.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	9.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, змеи, лягушки
	9.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	9.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күнгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)
	9.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	9.4.1.1 жақын туыстар мен достар арасындағы айырмашылықты түсіну
	9.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	9.4.1.3 туыскандарының қызмет түрін атау және суретте көрсету
	9.4.1.4 кіші және қарт жастағы отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау
4.2. Менің қалам (ауыл)	9.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	9.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)

	9.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	9.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау
	9.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	9.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	9.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып, тік тұру
	9.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету, бейбітшілік және келісім сарайы (Пирамида)
	9.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	9.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ)
	9.1.3.4 қар мен мұздың қасиетін бақылау
	9.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	9.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь, свинья
	9.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	9.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	9.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	9.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	9.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	9.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, қаз, үйрек, индюк
	9.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін атау
	9.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	9.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	9.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	9.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	9.2.9.13 үй құстарының төлін атау
	9.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	9.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
9.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау	
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	9.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, волк, ёж
	9.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	9.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау

	9.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица, снегирь
	9.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, скворец
	9.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (коректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	9.3.1.2 адам үшін құлақтардың мағынасын түсіндіру
	9.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау
	9.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	9.3.1.5 суық тиген кезде мұрынға күтім жасау ережелерін орындау
	9.3.1.6 суық тиген кезде тамақ күтімі ережелерін орындау
	9.3.1.7 суық тиген кезде бетперде тағу, орамал қолдану
	9.3.1.8 дене қызуын анықтау үшін термометрді қолдану
	9.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	9.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
3.2. Адам және оның өмірі	9.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	9.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»
	9.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	9.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау
	9.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	9.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	9.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	9.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	9.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	9.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	9.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера
	9.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	9.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	9.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы)
	9.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	9.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
	9.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру

	9.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	9.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	9.2.6.1 егістік (бидай, жүгері, күнбағыс, жолжелкен) және шабындық (бақбак, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	9.2.7.1 дала (селеу, қаңбак, жусан) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	9.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату
	9.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын
	9.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	9.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	9.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	9.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	9.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану; құрбақалардың пайдасын түсіну

5) 10 сынып

Бөлімше	Оқу мақсаттары
1 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	10.1.1.2 күзде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер қысқарып, түндер ұзарды)
	10.1.1.6 сюжеттік суреттегі сурет бойынша бақта, бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстарды тану
	10.1.1.7 табиғи материалдарды жинау
	10.1.1.8 табиғи материалдан қолөнер жасау
	10.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
	10.1.1.12 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.1.1.13 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.1.1.14 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
1.2. Ауа райы	10.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату, называть погоду вчера;
	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, жиі жаңбыр жауады, ылғалды)
	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	10.1.3.1 күзде табиғи құбылыстарды бақылау (жапырақтары түсіп, шөптер мен гүлдер қурап, жәндіктер жоғалып кетті, құстар жылы шеттерге, аязға ұшады)

	10.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
2.1. Бөлме өсімдіктері және гүлзарлардағы өсімдіктер	10.2.1.1 бөлме өсімдіктерін тану
	10.2.1.2 үлкен жапырақтары бар бөлме өсімдіктеріне күтім жасау: фикус, бегония (түпқоймаларды жуу, жапырақтардан шанды алу, қопсыту, өсіндіні отырғызу, өсімдіктерді ырғалту)
	10.2.1.3 гүлзарлардағы, жылыжайдағы гүлдерді тану, атау (жұлдызгүл, раушан, қырмызыгүл)
	10.2.1.4 өсімдіктердің бөліктерін тану, атау: жапырақтары, гүлдері, сабағы, соның ішінде суретте
	10.2.1.5 гүлзардағы гүлдерге күтім жасау,
	10.2.1.6 гүлзарға гүлді өсімдіктерді отырғызуға қатысу
2.2. Ағаш және бұталар	10.2.2.1 жергілікті ағаштарды тану, атау, (шырша, қайың, терек, емен)
	10.2.2.2 ағаштың бөліктерін тану, атау: сабағы, бұтақтары, жапырақтары
	10.2.2.3 әр түрлі ағаштардың жапырақтарын қарау және тану; ағаштардың жемістерін жинау (бұршік, жаңғақ, талшын)
	10.2.2.4 жергілікті бұталарды тану (мамыргүл, итмұрын, қараған)
	10.2.2.5 бұтаның бөліктерін тану, атау: бұтақтары, жапырақтары, гүлдері, соның ішінде суретте
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	10.2.3.1 көкөністерді тану, атау: пияз, сәбіз, қызылша, қияр, картоп, қызанақ және табақтағы, жүйектегі басқалар
	10.2.3.2 көкөністерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату; көкөніс дақылдарын отырғызуға қатысу
	10.2.3.3 көкөністерден дайындалған тағамдарды тану және атау (салат, көкөніс сорпасы)
	10.2.3.4 жемістерді тану, атау: алма, алмұрт, банан, өрік, апельсин и другие
	10.2.3.5 жемістерді пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.6 жемістерден жасалған тағамдарды тану және атау
	10.2.3.7 көкөністер мен жемістерді жалпылама сөз бойынша көрнекі үлгі бойынша топтау
2 тоқсан	
2.3. Бақ және бақша өсімдіктері	10.2.3.8 жергілікті жидектерді тану, атау (таңқурай, қара қарақат, құлпынай, қызыл шиө және басқалар)
	10.2.3.9 жидектерді пішіні, түсі, дәмі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.10 бақша дақылдарын тану, атау: қарбыз, қауын, асқабақ
	10.2.3.11 бақша дақылдарын пішіні, түсі, дәмі, иісі бойынша ажырату және салыстыру
	10.2.3.12 бұршақ тұқымын (бұршақ, кәді, асқабақ) себуге, өсімдіктерге күтім жасауға қатысу
	10.2.3.13 бақта, жылыжайда көкөністердің өсуін, бақшадағы жемістер және жидектердің өсуін бақылау
	10.2.3.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.2.3.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.2.3.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.4. Саябақтар және гүл	10.2.4.1 саябақтар және гүл бақтарының жергілікті өсімдіктерін тану (шетен, терек, шырша, емен)

бақтары өсімдіктері	10.2.4.2 саябақтар және гүл бақтары өсімдіктерінің қажеттілігін білу, өсімдіктерге ұқыпты қарау
2.5. Орман өсімдіктері	10.2.5.1 жапырақты ағаштарды (қайың, көктерек, емен, шетен және басқа да жергілікті), бұталарды (итмұрын және басқа да жергілікті)тану, атау
	10.2.5.2 қылқан жапырақты ағаштарды тану (шырша, қарағай, сағызқарағай және басқа да жергілікті)
	10.2.5.3 шөптерді тану (кез келген жергілікті); орман саңырауқұлақтары: жеуге жарамды (ақ саңырауқұлақ, қайың саңырауқұлақ, түлкішек) және улы (шыбынжұт, сасық саңырауқұлақ)
	10.2.5.4 табиғатта қауіпсіз (өзі үшін және табиғат үшін) мінез-құлық ережесін ұстану
2.8. Жануарлардың алуан түрлілігі	10.2.8.1 жануарларды тану, атау: аңдар, құстар, балықтар, жәндіктер, жыландар, бақалар, құрттар
	10.2.8.2 жануарлардың өмір сүруіне қажетті жағдайларды атау: су, тамақ, ауа, жылу
	10.2.8.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.3 қыста табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күн күңгірт, аспан сұр, күндер қысқа, түндер ұзақ)
	10.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
4.1. Менің отбасым	10.4.1.1 жақын туыстар мен таныстары арасындағы айырмашылықты түсіну
	10.4.1.2 отбасындағы туыстық қатынастарды түсіну (ата-анасы, ұлы, қызы, немересі, жиені)
	10.4.1.3 ата-анасының кәсіп түрін атау және суретте көрсету
	10.4.1.4 үй шаруашылығын жүргізуге қатысу
4.2. Менің қалам (ауыл)	10.4.2.1 өз қаласын атау (ауыл, село, елді мекен); үйден мектепке дейін және кері қайту жолын тану
	10.4.2.2 суреттен тану/жергілікті табиғи көрікті жерлерді атау (өзен, көл, тоған, таулар, орман)
	10.4.2.3 суреттен үйін, мектебін, жиі баратын демалыс және ойын-сауық нысандарын тану
4.3. Менің елім	10.4.3.1 өз елін және Қазақстанның астанасын атау;
	10.4.3.2 Қазақстанның туы мен Елтаңбасын тану
	10.4.3.3 ұсынылған 2-3 символдан Қазақстанның туы мен Елтаңбасын табу және бөліп көрсету
	10.4.3.4 Республика әнұранын орындау кезінде оң қолын жүрегіне қойып,тік тұру
	10.4.3.5 Бәйтерек, Хан Шатырды тану және көрсету, бейбітшілік және келісім сарайы (Пирамида)
	10.4.3.6 ұсынылған 2-3 музыкалық аспаптан домбыраны тану, табу және белгілеу
	10.4.3.7 домбыраның дыбысын тану
3 тоқсан	
	10.1.1.9 күзге арналған киімдерді таңдау (қыс, көктем, жаз)

1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (суық, қар жауды, аяз)
	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	10.1.3.2 қыста табиғи құбылыстарды бақылау (қар, боран, аяз, мұз қату, көктайғақ, еру)
	10.1.3.4 судың қасиеттерін бақылау
	10.1.3.6 қар, көктайғақ, найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
2.9. Үй жануарлары және құстар	10.2.9.1 үй жануарларын тану және атау: мысық, ит, сиыр, лошадь, свинья
	10.2.9.2 үй жануарларының денесінің негізгі бөліктерін атау (бас, тұлға, табан, құйрық)
	10.2.9.3 үй жануарларының өмір салтын, тамақтануын атау
	10.2.9.4 адамға тигізетін пайдасын түсіну және атау
	10.2.9.5 үй жануарларына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	10.2.9.6 үй жануарлары және құстардың төлін атау
	10.2.9.7 үй құстарын тану және атау: тауық, әтеш, қаз, үйрек, түйеқұс
	10.2.9.8 үй құстары денесінің негізгі бөліктерін атау
	10.2.9.9 дауыстары бойынша үй құстарын ажырату
	10.2.9.10 үй құстары жасайтын әрекеттерді атау
	10.2.9.11 үй құстарының өмір салтын, тамақтануын атау
	10.2.9.12 үй құстарына күтім жасау ерекшеліктерін, азығын, әдеттерін атау
	10.2.9.13 үй құстарының төлін атау
	10.2.9.14 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.2.9.15 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.2.9.16 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.10. Жабайы жануарлар және құстар	10.2.10.1 жабайы жануарларды тану және атау: түлкі, қоян, аю, волк, ёж, белка
	10.2.10.2 аңдардың тіршілік ету ортасын, тамақтануын, әдеттерін тану, атау; жыл мезгілдерінің өзгеруіне бейімделу
	10.2.10.3 жабайы жануарлардың төлін атау
	10.2.10.4 қыстайтын құстарды тану, атау: торғай, сауысқан, синица, снегирь
	10.2.10.5 жыл құстарын тану, атау: құзғын қарға, қарлығаш, скворец
	10.2.10.6 жергілікті құстарды бақылау, оларға күтім жасау (коректендіргіш)
3.1. Адам және оның денесі	10.3.1.2 адам үшін мұрынның мағынасын түсіндіру
	10.3.1.3 мұрынмен тыныс алуды дұрыс орындау
	10.3.1.4 өзінің ауырған күйі туралы, жағымсыз сезімдер туралы хабарлау (аш, суық, ыстық, ауырсыну)
	10.3.1.5 денеге және шашқа күтім жасау, душ қабылдау
	10.3.1.6 дене және шаш күтімі өнімдерін таңдау
	10.3.1.7 таңертеңгі және кешкі дене дәретханасын орындау

	10.3.1.8 тері күтімі өнімдерін таңдау және қолдану (жақпа май, дезодорант, лосьон)
	10.3.1.9 күйіп қалған кезде алғашқы көмек көрсету
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	10.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
3.2. Адам және оның өмірі	10.3.2.1 адам өмірінің кезеңдерін ажырату, атау: бала, жасөспірім, ересек, қарт (кәрі); осы кезеңдерді өз өмірімен байланыстыру
	10.3.2.2 өзін теңестіру: «бұл бозбала (бойжеткен) – мен»
	10.3.2.3 сыныптастарын атымен атау; суретте кіші-үлкен, таныс-бейтаныс адамдарды ажырату; суретте достарын, сыныптастарын көрсету
	10.3.2.4 суретте көрсету / адам өмірінің әртүрлі кезеңдеріндегі қызмет түрін атау
	10.3.2.5 ұжымдық еңбек ережелерін, ұжымда өмір сүру ережелерін, достық ойын ережелерін орындау
4 тоқсан	
1.1. Табиғаттағы маусымдық өзгерістер	10.1.1.1 сурет бойынша жыл мезгілін тану
	10.1.1.4 көктемде табиғаттағы өзгерістерді бақылау (күндер ұзарады, күн ашық, аспан биік, жылы)
	10.1.1.9 көктемге арналған киімдерді таңдау
	10.1.1.10 суреттерде жыл мезгіліне сәйкес киінген балаларды көрсету
	10.1.1.11 жылдың әр мезгілінде ашық ауада ойын ойнау
1.2. Ауа райы	10.1.2.1 ашық, шуақты ауа-райын ажырату; называть погоду вчера
	10.1.2.2 күн сайын ауа-райын бақылау (жылы, қар ериді)
	10.1.2.3 суреттерді, пиктограммаларды және басқа да шартты белгілерді қолдана отырып, ауа-райы күнтізбесін жүргізу
1.3. Табиғат құбылыстары	10.1.3.3 көктемде табиғи құбылыстарды бақылау (қар ериді, тамшылар, еру, мұздың ағуы, су тасқыны)
	10.1.3.6 найзағай, жаңбыр кезінде адамның қауіпсіз мінез-құлық ережелерін сақтау
	10.1.3.7 табиғи құбылыстарды бақылау (күн мен түннің өзгеруі, жел, бұлт, жаңбыр, қар, тұман)
	10.1.3.8 мұғалімнің сұрақтарына жауап беру
	10.1.3.9 жолдастарының жауаптарын тыңдау
	10.1.3.10 ауызша немесе балама коммуникация арқылы қарапайым мәлімдемелер жасау
2.6. Өріс және шабындық өсімдіктері	10.2.6.1 егістік (бидай, жүгері) және шабындық (бақбақ, гүлкекіре) өсімдіктерін тану және атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
2.7. Дала, шөл өсімдіктері	10.2.7.1 дала (селеу, қаңбақ, жусан, жантақ) өсімдіктерін тану, атау; оларды суреттегі бейнемен байланыстыру
	10.2.10.7 жәндіктерді тану, атау (құмырсқа, шыбын, қоңыз, өрмекші, ара, инелік, маса) ара ұясын, құмырсқаның илеуін тану және ажырату

2.10. Жабайы жануарлар және құстар	10.2.10.8 пайдалы және зиянды жәндіктерді тану: қызыл қоңыз, құмырсқа, ара, колорадо қоңызы, шыбын
	10.2.10.9 зиянды жәндіктердің адамға тигізетін зиянын және олармен күресу жолдарын түсіну
	10.2.10.10 ажырату және топтастыру: үлгі бойынша, жалпылама сөз бойынша үй жануарлары-жабайы жануарлар, құстар, жәндіктер
	10.2.10.11 балықтарды тану және атау: сом, шортан, карась; балық денесінің бөліктерін, қозғалу тәсілін, тіршілік ету ортасын атау
	10.2.10.12 аквариум балықтарын тамақтандыруға және күтуге көмектесу
	10.2.10.13 жыландар мен қосмекенділерді тану ; понимать пользу жаб